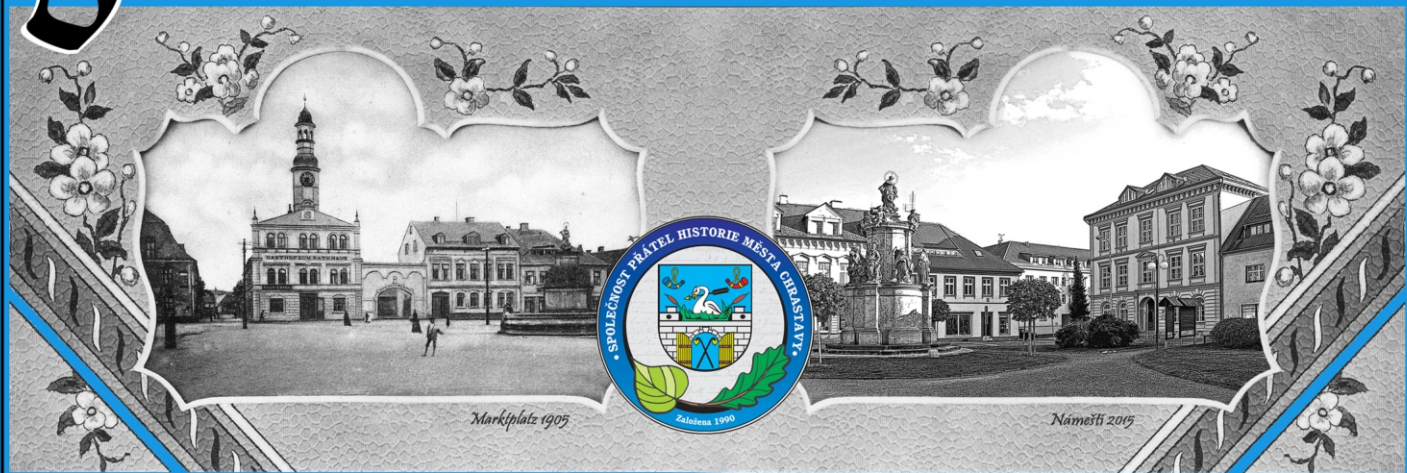

Bulletin společnosti přátel historie města Chrastavy

1990 - 2015 25 LET OD ZALOŽENÍ SPHMCH

ZVLÁŠTNÍ VÝROČNÍ VYDÁNÍ

CHRASTAVSKÁ RADNICE - stále okouzlující krasavice

Vážení čtenáři,
letos je to již 25 let od chvíle, kdy se sešla skupina lidí, kteří si uvědomili, že o minulosti svého města mají velmi málo informací. Rozhodli se proto, že osloví další zájemce a prozkoumají všechny dostupné materiály, které jim pomohou pochopit historii dávnou i nepřiliš vzdálenou a své poznatky budou zveřejňovat.

Vydali tehdy nulté číslo bulletinu, v němž představili své myšlenky a plány a vyzvali občany, aby se připojili k jejich snahám.

2. února 1990 se uskutečnila v prostorách městské knihovny ustavující schůzka, které se zúčastnilo 17 zájemců o členství. Vznikla
Společnost přátel historie města Chrastavy.

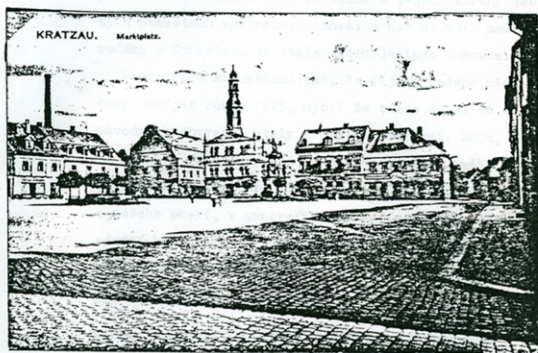
První číslo bulletinu vyšlo v prosinci 1990, další vycházely jako občasník. Od 8. čísla, vydaného v březnu 1994, se stal součástí Chrastavských listů a pravidelnou přílohou je dodnes.

Během těchto let přinesl mnoho zajímavých informací a zprávy o bádáních a aktivitách členů Společnosti.

V tomto zvláštním vydání vám připomeneme některé zajímavé nebo stěžejní okamžiky z činnosti našeho spolku a vy můžete posoudit, jak se měnila minulost Chrastavy do dnešních dní a jak i my dnes můžeme ovlivnit současnost pro budoucí generace.

1990–2015

Titulní strany bulletinů a prvních Chrastavských listů

bulletin č. 0

SPOLEČNOST PŘÁTEL HISTORIE
MĚSTA CHRASTAVY

SPOLEČNOST PŘÁTEL HISTORIE
města CHRASTAVY

bulletin

BULLETIN

№ 100
12/2002

SPOLEČNOSTI PŘÁTEL HISTORIE MĚSTA CHRASTAVY

BULLETIN SLAVÍ JUBILEUM

Bereťte do rukou 100. číslo čtyřstránkové historické přílohy CHRÁSTAVSKÝCH LISTŮ. Vzniklo tak 400 stran zajímavých příspěvků o dějinách našeho města a nejbližšího okolí. Které jiné město na severu Čech se může pochlubit podobnou přílohou?

Mnozí naši čtenáři si před několika lety koupili publikaci CHRÁSTAVA: KAPITOLY Z DĚJIN MĚSTA A OKOLÍ. Leckdo si koupil i CHRÁSTAVSKÝ KALENDAŘ 2000 (je ještě v městském muzeu ke koupi za 48,- Kč). Připomeneme-li k tomu těch čtyř sta stránek našeho Bulletinu, máme dostatek zdrojů pro poznání minulosti Chrastavy. V příštím roce 2003 chceme samozřejmě ve vydávání Bulletinu pokračovat.

Máme v muzeu uložená všechna čísla Bulletinu. Prohlížíme-li zpětně těch několik prvních čísel (od nultého čísla do čísla sedm), udivuje nás ta jednoduchá, ba primitivní grafická úprava. Nutně čísla byla tištěná na lihovém přístroji omrig odpovídajícím tiskem, dalších několik čísel bylo psáno na psacím stroji, tisk byl nedokonalý a ilustrace z dnešního hlediska velmi nekalitní. Ano, to je již dávna historie...

A pak přišla spásná myšlenka. Tehdejší starosta Mgr. P. Medický, který byl v té době rovněž předsedou naší Společnosti přátel historie města Chrastavy, prosadil, aby byla historická příloha zařazena jako součást pravidelně vydávaného měsíčníku "Chrastavské listy". Zatímco jeme těch prvních několik čísel nabízeli k prodeji v trafikách (naklad byl tehdy 120 výtisků), od 8. čísla se Bulletin dostal téměř do každé rodiny.

Kdo si všechna čísla Bulletinu ukládá, dá mi snad za pravdu, že obsah jednotlivých čísel je dost pestrý. Neomezuje se pouze na historii našeho města, ale najdeme tam i příspěvky ze Žitavska, které je s českými dějinami úzce spojeno, některé články se týkají i Frýdantska, Liberce či Počejštěd.

Spolupracujeme s Okresním státním archivem v Liberci, s knihovnou v Žitavě, s frýdantským muzeem, k mnoha článkům dají podnět i chrastavští občané, kteří nám darovali či alespoň zapůjčili zajímavé staré fotografie nebo publikace.

Přáli bychom si, aby i nová čísla - počínaje lednem 2003 - byla zajímavá a čtivá. V tom nám můžete pomoci i Vy, naši čtenáři.

PhDr. Frant. VYDRA

CHRÁSTAVSKÉ LISTY

Nulté
číslo

POVOLENO OKR. ÚŘADEM LIBEREC

POV. Č. 3505 002 94

VYDÁVÁ MĚST. ÚŘAD CHRÁSTAVA

LEDEN 1991

Vážení čtenáři,

V listopadu minulého roku jsme si zvolili nové zastupitelstvo města. Práce Městského úřadu (dále jen MÚ) se rozjíždí a my všichni bychom si přáli, aby se co nejvíce dařilo a aby její výsledky byly brzy v Chrastavě patrné. Má-li se nám však toto společné dílo podařit, je zapotřebí navázat úzký kontakt mezi občanem města a MÚ, aby obyvatelé byli informováni o práci MÚ a podle svých možností mohli radou nebo dokonce skutkem v případě potřeby pomoci.

Proto jsme se rozhodli, že založíme neperiodický časopis "CHRÁSTAVSKÉ LISTY" - kde chceme co možná nejpodrobněji informovat občany o všech úspěších, potížích, o událostech ve městě a samozřejmě o záměrech našich radních. Redakce časopisu má představu, že rádi přispějí svými připomínkami a nápady i občané. Časem by si zde mohla najít své stálé místo i inzertní rubrika, okénko pro problémy podniků, či dokonce společenská rubrika.

Časopis, jehož první číslo dnes čtete, je tedy na světě. Přejeme mu, aby si brzy získal co nejširší okruh čtenářů a aby splnil to, co od něj očekáváme. První číslo je dotováno z prostředků MÚ a proto jste jej obdrželi zdarma.

*V desetiletí před rokem 1990 se část mladých z naší generace zabývala otázkami typu:
Proč je většina historických objektů ve městě v tak zuboženém stavu?
Jak je možné, že mizí nebo chátrají drobné pomníčky ve městě i v krajině?
Je správné, že místo původní busty chrastavského malíře Josefa Führicha
stojí před školou pomník Julia Fučíka?
Kam zmizely exponáty městského muzea?
Proč pestrá krajina s cestami, remízky a lesíky ustupuje melioracím a nevhodně
umístěným zemědělským i průmyslovým objektům?
Chováme snad všichni takovou neúctu k odkazu předků, byť tento je z podstatné části
německého původu?
Zač vděčíme mizerné úrovni obchodu a služeb ve městě?
A můžeme sami něco zlepšit, aby se nám v Chrastavě lépe žilo?*

Náš zájem o historii města se spolu s pochybnostmi o jeho tehdejší stavu stupňoval s tím, jak jsme v soukromých sbírkách i univerzitních knihovnách objevovali německou regionální vlastivědnou literaturu („sudetika“); úplnou senzací potom byly knihy vydané v Bavorsku odsunutými Chrastavany (Schicksal einer sudetendeutschen Stadt z r. 1966, Ein Bilderbuch von Land und Leuten z r. 1983).

Po listopadu 1989 mohly být naše úvahy konečně zveřejněny a staly se součástí celkové nadšené diskuse o budoucnosti města. A tak již počátkem roku 1990 vyšlo nulté číslo Bulletinu s pozváním pro všechny zájemce a ustavující schůze Společnosti přátel historie města Chrastavy (17 zakládajících členů) proběhla již 2. února 1990, ještě předtím, než vyšel zákon o svobodném sdružování občanů jako jeden z pilířů demokratické společnosti.

Z dnešního pohledu je víc než dříve zřejmé, že náš zájem o historii města a jeho okolí byl také, a možná především, zájmem o jeho budoucnost.

Nabízí se otázka, zda tato motivace pro činnost našeho spolku nebo i dalších uskupení trvá i dnes. Řekl bych, že ano. Kromě toho, že je stále co objevovat a zveřejňovat ve vztahu k naší minulosti (za prozkoumání by jistě stály celé lokální dějiny 20. století, ale i starší události), tak i některé z otázek, které stály u zrodu Společnosti přátel historie, jsou stále aktuální.

*Petr Medřický
předseda SPHMCH v letech 1990 - 1997*

Turpišova ulice na kresbě Heinricha Möseho z přelomu 19. a 20. století.

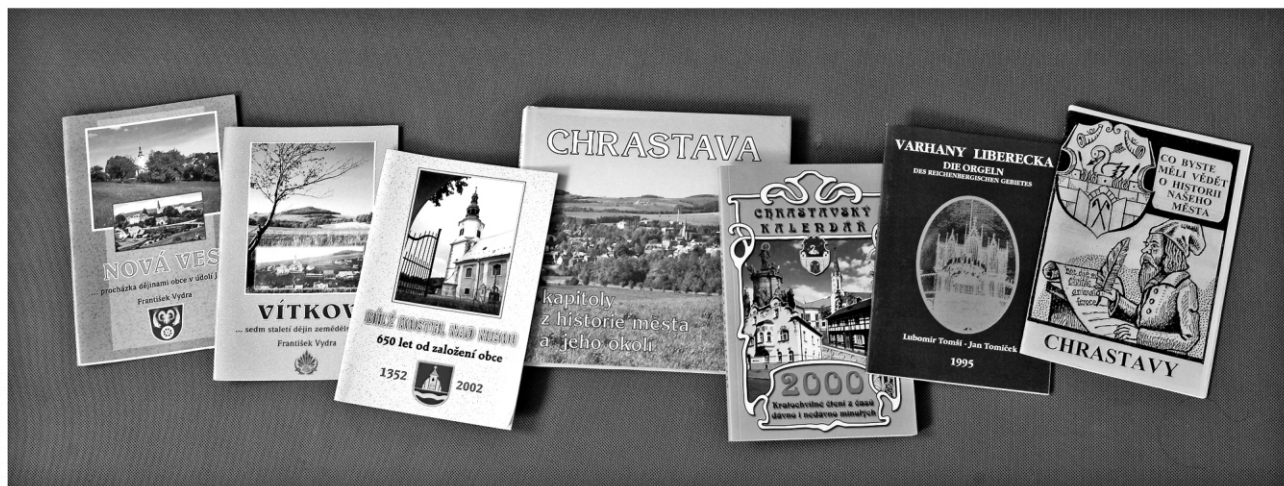
Při svých úvodních jednáních si Společnost vytkla několik základních cílů své činnosti:

- obnovit pomník malíře Josefa Führicha před školou u kostela
- přispět k obnovení chrastavského městského muzea
- publikační a další činností napomáhat posilování vztahů k městu a jeho okolí
- vytvořit prostředí k setkávání zájemců o historii města

Již v roce 1990 navázala SPHMCH kontakt se společností Kratzauer Gilde v SRN, která tvořila platformu pro aktivity odsunutých chrastavských sudetských Němců. Díky velkému porozumění na obou stranách a dobrým osobním vztahům se podařilo rozvinout úspěšnou spolupráci významnou především pro naše město. Společným úsilím se uskutečnila řada projektů. Například byla obnovena expozice a interiéry Führichova domu, zrestaurováno a přemístěno do budovy muzea šest náhrobních kamenů od kostela sv. Vavřince a bronzová busta Josefa Führicha se vrátila na své místo před školu ve Školní ulici (u kostela). To se stalo při příležitosti „Führichových slavností“ 19. května 1992 za přítomnosti jeho žijících potomků z Německa, Rakouska a Švýcarska.

Dne 22. června 1996 bylo v rámci prvních Chrastavských slavností otevřeno nově zřízené městské muzeum a rodný dům malíře Josefa Führicha.

Z publikační činnosti jmenujme brožuru **Josef Führich 1800 - 1876** z pera Františka Vydry, vydanou roku 1992, **Varhany Liberecka** od autorů L. Tomšího a J. Tomíčka z roku 1995, knihu **Chrastava - kapitoly z historie města a jeho okolí** sepsanou Františkem Vydrou a kolektivem autorů, vydanou v roce 1995 a jeho rozšířené vydání v roce 2003. **Chrastavský kalendář 2000** - od kolektivu autorů byl vydán ve spolupráci s Mú Chrastava v roce 1999. A v dalších letech vznikaly brožury například o Vítkově, Nové Vsi, Bílém Kostele a mnoho dalších drobnějších spisů.

*Obnova
a
znovuodhlení
busty
Josefa Fűrřicha*

Úvodní řeč Petra Medřického při znovuodhalení pomníku Josefa Führicha

Setkání u obnoveného pomníku malíře Josefa Führicha -
Chrastava 19.5.1992

/ Petr Medřický /

Vážení hosté,

obnovení pomníku chrastavskému rodáku, malíři Josefu Führichovi, si Společnost přátel historie města Chrastavy vytkla jako jeden z prvních úkolů. Jsem rád, že se toto podařilo a busta stojí opět na svém původním místě a Chrastava má tak nejen jedno hezké místo, ale i památku na osobnost, která pro naše město velmi znamenala a znamená.

To, že se zde dnes můžeme sejít, není zdaleka zásluhou jen naší Společnosti. Naše představa se uskutečnila díky pochopení spoluobčanů, městské rady i osobně pana starosty Vyhnaněka. Velkou podporu máme v našich chrastavských přátelích v Německu. Tito na památku a jako vděk odhalili umělci bustu v bavorském diecézním městě Eichstättu, ve městě, které nad chrastavskými Němci drží ochrannou ruku a jehož starosta pan Kärtner je dnes mezi námi.

Chtěl bych poděkovat místním podnikům Elitex a DRNAS za poskytnutou pomoc, Agrobance a chrastavským podnikatelům za příspěvky na obnovu pomníku.

Během včerejšího dne nás němečtí přátelé poctili velkou důvěrou, když nám předali velmi cenné dary pro městský archiv. Tato důvěra je velmi zavazující, když si uvědomíme, jakým způsobem se s kulturními hodnotami v našem státě zacházelo v předešlých letech.

Věřím proto, že obnovení pomníku malíři Josefu Führichovi není posledním krokem při obnově historických kulturních památek v našem městě a bude pro mne velkým potěšením, když další kroky budou probíhat ve stejné přátelském duchu a dále se bude rozvíjet spolupráce všech, kterým na budoucnosti Chrastavy opravdu záleží.

Městské muzeum - jak šel čas .

Spolupráce Společnosti přátel historie města Chrastavy s původními německými obyvateli

Během druhé světové války připravovala naše exilová vláda v Londýně v čele s Dr. Edvardem Benešem poválečné řešení národnostní otázky v Československu. Diplomatické úsilí vyústilo v téměř plošný odsun Němců (a Maďarů) z osvobozené země, schválený v červenci 1945 vítěznými mocnostmi, přestože šlo o porušení práva ne sebeurčení hájeného na mezinárodním fóru a o uplatnění kolektivní viny. Takové byly důsledky světové války, vyvolané nacistickým Německem.

Realizace „odsunu“ - transferu, vysídlení, vyhnání německého obyvatelstva (tři milionů lidí) začala bezprostředně po válce, v květnových a červnových dnech roku 1945. Při prvním, „divokém“ odsunu, odcházeli lidé na základě „Rozkazu k opuštění ČSR“ často pěšky, s 30 kilogramovým zavazadlem, většinou nejkratší cestou směrem na Žitavu. Později začaly být organizovány vlakové transporty. Tak skončily 700leté dějiny německého osídlení v zemích koruny české. Jak uzavírá Dr. Beneš ve svých Pamětech (Od Mnichova k nové válce a k novému vítězství, 1947): „Veliká a osudová kapitola našich národních dějin, která tolikrát v nich rozhodovala o celém našem osudu – a byla by v našich dějinách aspoň dvakrát zavinila naši národní smrt – byla tím konečně uzavřena“.

Odsunutí obyvatelé Chrastavy na svoji vlast nezapomněli. Přestože se po válce uchýlili do různých částí Německa (sovětské i americké zóny), do Rakouska i do dalších zemí, začali formovat své krajanské sdružení, a to v bavorském Eichstättu, který se v roce 1946 stal cílem velkého vlakového transportu z Chrastavy. V srpnu 1949 se v Eichstättu konalo první setkání vyhnanců – Kratzer-Fest-Treffen. V prvních poválečných letech odsunutí Němci jistě chovali naději na navrácení majetku v Sudetech (šlo o pozemky, vybavené domy, zavedené živnosti i průmyslové podniky) či na návrat do vlasti, nicméně aktivita krajanského sdružení se projevila především v jiných oblastech – zpočátku to byla pravidelná setkávání (zejména v Eichstättu, který v roce 1953 převzal nad chrastavskými vyhnanci patronát), později další aktivity. V roce 1966 vznikla péči Kratzauer Gilde (název krajanského sdružení, původně jakési grémium bývalých členů zastupitelstva, městského úřadu a spolků) kniha Kratzau, Schicksal einer sudetendeutschen Stadt (Chrastava, Osud sudetoněmeckého města); jejím autorem je řídící učitel Rudolf Schwertner. Jde dosud o nejpodrobnější publikaci o historii našeho města. Z písemného i obrazového materiálu, který byl shromážděn při práci na této knize, byly položeny základy „Chrastavského archivu“, nejprve v soukromém domě pana Schwertnera v obci Marktoberdorf. Ke 100. výročí úmrtí chrastavského rodáka, malíře Josefa Führicha, byla v Eichstättu v roce 1976 uspořádána výstava. V roce 1980 byla v patronátním městě odhalena busta Josefa Führicha (zmenšená kopie chrastavského originálu podle sádrového odlitku uloženého ve Vídni). O tři roky později následovala kniha Kratzau, Ein Bilderbuch von Land und Leuten (Chrastava, Obrazová kniha o zemi a lidech). Do jisté míry existovaly i kontakty se starou vlastí – malá část chrastavských Němců ve městě zůstala, rodinné vazby nebyly úplně zpřetrhány. Pěkným příkladem je korespondence mezi Rudolfem Schwertnerem a řídícím učitelem Bohumilem Honsou z let 1963 – 1968, kterou má náš spolek k dispozici (šlo mj. o spolupráci na knize „Schicksal“, kromě toho oba pánové byli filatelisté a vyměňovali si známky). Nicméně pro politiky komunistického Československa byli sudetští Němci „revanšisté“ a nepřátelé národa, takže otevřené obnovení vztahů bylo možné až po změně režimu v listopadu 1989.

Společnost přátel historie byla založena 2. února 1990. Dopisem z 26. února jsme oslovili Kratzauer Gilde (adresu jsme získali z knihy Bilderbuch, která po Chrastavě kolovala) - představili jsme záměry spolku (seznamovat veřejnost s historií města a jeho okolí a přinést objektivní pohled na minulost, pomáhat s obnovou a ochranou památek, obnovit městské muzeum, pomoci navázat na tradici německého osídlení tam, kde to bude vhodné), nabídli spolupráci a požádali o pomoc při realizaci našich plánů. Odpůrci jakékoli spolupráce byli na obou stranách. Ale měli jsme štěstí. Ve vedení Kratzauer Gilde byli tehdy osvícení lidé – předseda pan Arno Mießler, pánové Rudolf Schwertner a Rudolf Engel; představitelé generace, která v roce 1945 opouštěla Chrastavu ve věku 18 – 25 let. Snaha o porozumění a nápravu převážila nad starými křivdami a ztrátami, byť bolestnými.

Osobní kontakty byly navázány při první návštěvě zástupců Kratzauer Gilde v Chrastavě v říjnu 1990 (kromě tří zmíněných pánů přijela ještě paní Ilse Sämisch). Návštěvu jsme opětovali v září 1991 a byli jsme přátelsky přijati (u primátora města Eichstättu pana Ludwiga Kärtnera, v chrastavském archivu u pana Schwertnera, ubytování v domácnostech). Při těchto setkáních se začaly projednávat společné plány.

Velký ohlas v Bavorsku získal náš záměr obnovit pomník malíře Josefa Führicha před hoření školou. Znovuodhalení busty proběhlo 19. května 1992 v rámci takzvaných Führichových dní. Byla to příležitost k mnohým přátelským setkáním – odsunutí sudetští Němci s těmi, kteří v Chrastavě zůstali, představitelé Chrastavy s primátorem Eichstätta, chrastavská veřejnost s bývalými obyvateli města, čeští i němečtí duchovní, přítomni byli i potomci Führichovy rodiny z Německa, Rakouska a Švýcarska. Při této příležitosti u většiny z nás padly patrně poslední bariéry pro usmíření a spolupráci. Důkazem je i publikace Kratzauer Führich Tage 1992, vydaná Kratzauer Gilde v září 1992, která dokumentuje dosavadní kontakty s naším spolkem.

Začalo tak období otevřené a plodné spolupráce. Na naší straně se díky personálnímu propojení často prolínaly aktivity města a našeho spolku. Některé z realizovaných „projektů“, na jejichž přípravě nebo realizaci se podílela česká i německá strana:

- koupě Führichova domu do vlastnictví města, zřízení expozice Führichovy rodiny a dalších chrastavských umělců
- restaurování nástěnných maleb ve Führichově domě (podstatnou částkou přispěla Kratzauer Gilde)
- restaurování náhrobních kamenů na zdi u kostela sv. Vavřince (s přispěním Sudetoněmecké nadace)
- zajištění péče o opuštěné německé hroby na chrastavském hřbitově
- zřízení pamětního kamene na památku zesnulým německým obyvatelům města na našem hřbitově
- rekonstrukce oken na kostele sv. Vavřince, oprava Führichova domu po povodni v roce 2010 (finanční dar Kratzauer Gilde)
- uspořádání krajaňských setkání také v Chrastavě a Žitavě (do r. 1997 probíhala především v Eichstätta), účast zástupců Chrastavy
- uzavření dohody o využití chrastavských archivních sbírek v muzeu v Novém Jablonci ve prospěch našeho spolku.

Díky společným aktivitám byly navázány četné kontakty a vznikla nová přátelství. Dr. Vydra vedl čilou korespondenci s panem Schwertnerem, já jsem několikrát soukromě navštívil Bavorsko a s panem Mießlerem a dalším rodákem, panem Seibtem, jsme vystoupali na Libereckou boudu (Reichenberger Hütte) ve Vysokých Taurách. Velmi oblíbeni byli manželé Šulcovi, jako milí a pečliví správci Führichova domu, paní Šulcová navíc jako výborná kuchařka.

Během návštěv krajanů jsme se jim snažili ukázat náš kraj (vzpomínám na vyhlídkový let starým letadlem Antonov – Andula, který téměř 80letí přátelé dobře snášeli, na rozdíl ode mne) i naši kulturu (např. vystoupení České filharmonie).

Setkávání bývalých i současných obyvatel Chrastavy a představitelů i veřejnosti z patronátního města Eichstätta vyústilo v uzavření dohody o partnerské spolupráci mezi našimi městy v roce 2002. Ta je dnes díky zájmu a úsilí vedení města, škol a spolků úspěšně rozvíjena a poskytuje prostor například pro výměnné pobyty našich dětí.

V září tohoto roku zemřel poslední předseda Kratzauer Gilde, pan Rudolf Engel. Chrastavští rodáci v Německu stále žijí, ale spolek Kratzauer Gilde byl rozpuštěn, krajaňské srazy se již nekonají. Pro Společnost přátel historie tak skončilo 25leté období zajímavých a přínosných vztahů s původními obyvateli našeho města.

Mám před očima pana Engela, Mießlera i Schwertnera a představuji si, jak říkají:

„Teď už Chrastava patří jen vám. Prosím, pečujte o ni dobře.“

A jsem rád, že jsem žil v době, kdy patřila i jim.

Petr Medřický

První setkání,
říjen 1990 v Chrastavě.
A. Mießler a členové
SPHMCH.

Říjen 1990, společný večer na Panenské Hůrce

Chrastavský archiv, Marktoberdorf, září 1991

Eichstätt, září 1991, s primátorem L.Kärtnerem

*Nad plánem městského hřbitova, cca 1993
Krásná Studánka, Dračí sluj*

*Alpy, srpen 1994,
A. Mießler, P.Medřický, W.Seibt*

R. Engel a chrastavští zastupitelé, Mnichov 1996

Ze starých německých nápisů, přetřených vývěsních štítů, starých reklam v novinách a z literatury, kterou si pro sebe vydávali v 70. a 80. letech bývalí sudetští Němci, nebylo těžké vyčíst, že naše město žilo za první republiky velmi bohatým společenským životem a přebohatou nabídkou služeb.

Bylo před 25lety zajímavé objevovat, kdo se v Chrastavě dříve čím živil, kdo v čem vynikal a na co dřívější Chrastaváci byli pyšní. Ještě zajímavější bylo tehdy dávat do souvislosti staré fotografie a často bídnou současnost, plnou zbořeníšť, náletů a všudypřítomné šedi.

Snaha pochopit, proč to dříve fungovalo a dnes nikoliv, také hodně romantických a nostalgických představ, stály u zrodu SPHMCH na konci památného roku 1989.

Motivace zakládajících členů, jak plyne i z prvních záznamů, byla často přímočará, prostá. Jeden se zajímal o 57 bývalých hospod, druhý o 20 vodních elektráren na Nise poté, co opustila hranice Liberce a stačila dorazit k soutoku s říčkou Jeřicí. Někoho zajímaly poddolované kopce v širokém okolí a s tím související názvy osad, další se potřeboval dozvědět, co se vyrábělo v ulici, kde bydlí, ale kde se momentálně nic neděje.

V té době pro mnoho lidí naprosto nemyslitelná a nesmyslná záležitost, oslovení rodáků města, kteří po válce byli vysídleni za hranice republiky, se z mého pohledu a s odstupem 25 let ukázala jako geniální tah, který zásadně posunul vnímání na obou stranách tehdy ještě velmi dobře strážené hranice.

Druhou šťastnou okolností bylo, že se sešli lidé, kteří měli chuť se o své poznatky podělit. Ať už formou článku v Bulletinu nebo připraveným výletem do kopců v okolí, či návštěvou jediné zbylé vodní elektrárny.

Ze zájmu o věci se velmi rychle stal zájem o příběhy. A příběhy, ty tvoří lidé. Každý z nás vychází z jiného prostředí, které ho formuje. Postupem času, tak jak vznikaly pevnější vazby na historii místa, vznikaly i mosty porozumění mezi novými a dřívějšími obyvateli města.

Dnes, s odstupem času, musím konstatovat, že jsme žili ve výjimečné době. Byli jsme posledními svědky autentických výpovědí účastníků dění v dobách první republiky, světové války a doby, která nastoupila po ní. A kdo chtěl poslouchat, slyšel vyprávění, často plná pokory, ale i vnitřní síly o tom, jaké překážky lze zdolat v jediném životě. Ztráty nejbližších v nesmyslné válce, ztráta domova, ztráta majetku, který poctivě vytvářely dlouhé generace, ztráta důstojnosti v lágrech fašistů i komunistů. A na druhou stranu svědectví o tom, co všechno se dá překonat a kam až se dá v jediném životě znovu dojít.

V tomto období jsem pochopil, že důležitější než to, kde stála jaká pekárna či hotel je, jestli člověk, který prostředí sdílí, je v něm šťastný, cítí se být v bezpečí a vidí perspektivu.

Historie se jaksi přetavila v současnost.

Svědkové dob, o kterých jsem mluvil, už mezitím odešli povětšinou z tohoto světa. Nevyslovené otázky už často zůstanou bez odpovědi. Ale zůstala zkušenost, porozumění, které nevzniklo ze dne na den, ale dlouhým vývojem, získáváním informací o těžké době ze všemožných zdrojů, z naprosto odlišných prožitků tehdejších aktérů.

Výsledkem 25-ti letého působení naší Společnosti není jen soupis ulic s jejich původními a dnešními názvy, několik pěkných výstav, není to nostalgická vzpomínka, či spíše představa dřívějšího města plného života, služeb, prosperujících ale i krachujících fabrik či soupeřících tělocvičných spolků nebo třeba boje o existenci české školy v dobách před 90 lety.

Výsledkem je nebo by mělo být odpuštění, pochopení dané citlivou prací s nabytými informacemi a víra, že současnost se ubírá dobrým směrem.

25 let vybízí k bilanci. K bilanci toho, co bylo dosaženo. Od dob vzniku československé státnosti, od doby konce druhé světové války, kdy do Chrastavy přibyla většina našich předků, od doby ústupu komunistického živlu, ale i od doby od povodní před 5 lety.

Vzato od konce – co se týče stavu města (ulic, chodníků, úklidu...), lepší asi nebyl nikdy v historii. Paradoxně to způsobily povodně. Povodně, které ničily, potažmo i ubíraly lidem na životě, jak později vyplynulo. Paradoxně až tyto povodně dovolily prozřít části obyvatel v tom, že je jen na nich, co si opraví, znovu vystaví a jak se o to budou starat. Prozření v tom,

že už nebude další přerozdělování majetků, tak jak to bylo po válce, pak po znárodnění, ale i po revoluci. Prozření, že celé město je jen naše a pokud si ho nenecháme rozsebrat na železo, měď a hliník, tak nám ho už nikdo nevezme, nemá snahu brát a co si v něm uděláme, to budeme mít.

A máme ještě pořádný díl před sebou.

Ať už v mrzké nabídce služeb, absenci běžných obchodů, také místa, kde bychom se mohli ve velkém sejít. Otázkou je, jak se o to všechno nabyté a nově vystavěné budeme dál starat a jak se nám tu tedy bude žít.

Historické podklady ukazují, jak odvážné a velkolepé vize měli obyvatelé našeho města třeba před sto lety. Ukazují i to, jak poctivě a úspěšně ty zásadní plány naplňovali. Chybějící dlouhodobá vize vývoje je asi naše největší současné ohrožení. Dokážu si živě představit město plné parkovišť kamionů uprostřed obytné zástavby, zplundrované a vybydlené domy od lidí, které nikdo nehlídá. A po páté hodině odpolední pusté město bez lidí.

Ale chtěl bych vidět pravý opak, město bez kamionů vedle ovocných zahrad a bez potulných band, vládějících beztrestně na kárákách s píchlou duší hromadu kradeného železa. Rád bych viděl město spokojených lidí, kteří se cítí bezpečně, proudí ulicemi za svými nákupy, objednávají služby z jejich nepřeborného množství či jdou někam za zábavou. Nebo do práce.

Kdysi jsem vyslechl jednu moudrost. Zněla zhruba takto :

„na dobytých územích měj v úctě zdejší bohy i jejich sochy...“

Dlouho to u nás neplatilo, a bylo to znát.

Poslední dobou to snad konečně platit začíná.

Pro mě je to důležitý signál o tom, že jsme na dobré cestě...

Lambert Medřický

předseda SPHMCH v letech 2013-2015

FIL i P aneb sonda do vlastních vzpomínekk 25. výročí SPHMCH

*...rozhovor s tatínkem a synem Vydrovými a bratry Medřickými,
jako s „nejstaršími“ i zakládajícími členy....*

Vznik a začátky SPHMCH z úst pana Františka Vydry:

První schůzka proběhla v únoru 1990 v prostorách místní knihovny, kam byla pozvána mimo jiné i řada učitelů, z nichž mnozí pozvání přijali. Prvním iniciátorem byl Petr Medřický, k němuž se vzápětí přidali další nadšenci se zájmem o historii Chrastavy a okolí. Impulsem ke vzniku spolku byla touha po poznávání vlastní historie a její popularizace.

Již na samém počátku existence spolku byla navázána úzká spolupráce s krajským sdružením v Bavorsku, které se nazývalo Kratzauer Gilde a bohužel již neexistuje. Jeho zakladateli byli bývalí odsunutí němečtí obyvatelé Chrastavy. Ve městě Neu-Gablonz (Nový Jablonec) bylo péčí krajanů, jejich rodin a příznivců založeno Jizerskohorské muzeum, kde můžeme i dnes nalézt dochované dokumenty i předměty související s historií i současností nejen Jablonecka, ale i Chrastavy a okolí.

... a jak dále vzpomíná pan František: Nejenom já považuji za velmi přínosnou a důležitou ke spolupráci znalost němčiny.

1. ODKDY VÁS ZAČALA ZAJÍMAT HISTORIE ?

František: „Řeknu to velmi upřímně“, na prvním místě pro mě byly cizí jazyky a zhruba od čtrnácti, patnácti let to byl prostředek k navázání kontaktu s historií.

Ivan: Ve své podstatě úplně od mala. Nevím, jestli se to dá nazvat zájmem o historii, ale zajímalo mě, co tu bylo před námi. Měl jsem to o to jednodušší, že byl táta historik. Hloubal jsem, kde se tady některé věci vzaly, a tak mi táta na mé dotazy odpovídal.... většinou.

Lambert: ...od té doby, co jsem rozum začal brát, asi tak od tří let, byl jsem dítě vnímavé na život a dění kolem sebe.

Petr: Asi od chvíle, kdy jsem v kabinetu na libereckém gymnáziu narazil na dílo akademika Josefa Kratochvíla Topografická mineralogie Čech. V jeho knihách jsem objevil mnoho zajímavého o dějinách hornictví v našem okolí a také spoustu otázek týkajících se historie Chrastavy a sousedních obcí, na které bylo třeba hledat odpovědi.

2. BYL DĚJEPIS VÁŠ OBLÍBENÝ PŘEDMĚT ?

František: (...letný úsměv pana Františka) Dějepis nebyl mým oblíbeným předmětem.

Ivan: To určitě nebyl. Probírali jsme dějepis jako celek a špatně jsem si pamatoval. Zajímala mě více přírodověda, tělocvik, prvouka, do jisté míry i chemie. Hodně mě bavila prvouka, spíš vědění o tom místním, na co si člověk mohl sáhnout a prozkoumat. Až na gymplu se mi stal dějepis oblíbeným. Měli jsme na něj totiž profesora Sedláčka a ten vykládal dějepis poutavě a po svém. Jeho tatínek byl letcem za 2.světové války v Anglii, a tak zejména historie 20. století byla podávána jinak, než chtěly oficiální komunistické zdroje (pozn.aut.: ano, profesor byl opravdu oblíbený, potvrzeno z jiného zdroje jeho studentů).

Lambert: Ani ne, záleželo to spíše na učitelích, více mě zajímala matematika, vlastivěda, dílny a pozemky a tělocvik - to jsem měl rád, jo a chemie, ta mě nikdy moc nezajímala.

Petr: Musím říci, že ne. Nikdy jsem neměl rád biflování jmen a letopočtů a dějepis na základní i střední škole toto představoval. Chybělo podání historie v souvislostech. Výjimkou byl možná pravěk a dějiny starověku.

3. ODKDY VÁS ZAČALA ZAJÍMAT HISTORIE CHRASTAVY A OKOLÍ?

František: Z místa mého narození na Rakovnicku jsme se stěhovali do Žatce, posléze do Benešova nad Ploučnicí a jako třetí místo mého zakotvení byla Chrastava v roce 1949. Žiji zde dosud a velmi rád a od této doby mě historie Chrastavy začala hlouběji zajímat.

Ivan: Hlubší zájem jsem začal mít až na gymnáziu. Studoval jsem ve Frýdlantě a tak mě přirozeně zajímal Frýdlantský výběžek a Jizerské hory. Začal jsem sbírat staré pohledy a jiné historické harampádie. Měli jsme k dispozici knihy, které napsali bývalí němečtí obyvatelé Chrastavy, z kterých jsme čerpali informace o naší historii. Ty nebyly tehdy v knihovnách - to nebylo žádoucí a o některých historických věcech se zkrátka mluvit nesmělo. A byli jsme tehdy rádi za rok 1989, kdy se vše rázem změnilo...

Lambert: Podrobněji od roku 1968 a úplně přesně od roku 1969. V televizi běžel seriál Záhada hlavolamu a podle něho jsme jako zvědavé děti vymetli všechny kanály, tunely, sklepení a pudy a zároveň jsme se snažili zjistit, co k čemu a jak dříve sloužilo.

Petr: Bylo to na gymnáziu díky mineralogii a dějinám hornictví, jak už jsem zmínil. Přes ně jsem se dostal k předválečné německé vlastivědné literatuře (Sudetika) a zjistil, s jakou pečlivostí a úctou k přírodě a historii měli naši předchůdci zmapované své okolí. Další impuls přišel těsně před rokem 1989, kdy jsme s přáteli objevili publikace vydané odsunutými Chrastavany, žijícími v Bavorsku, a kdy jsme se také začali zajímat o stav našeho města.

4. MÁTE NĚJAKOU OBLÍBENOU HISTORICKOU POSTAVU Z ČR NEBO ZE ZAHRANIČÍ ?

František: V nedávné minulosti se zdůrazňovala role husitského hnutí. Myslím si však, že dobré myšlenky byly znehodnoceny hrubou praxí.

Ivan: (...přemýšlení...) Historickou asi ne. Mám oblíbené současné, které se jednou těmi historickými stanou. Mám spíše neoblíbenou postavu a tou je generál Custer. Všeobecně si vážím lidí, kteří něco smysluplného a užitečného dělali a dělají.

Lambert: (silný oddech) Určitě Karel IV, toho nám všem vychválili a také i proto, co po něm zbylo. Připadá mi, že to byl poslední systém, který měl systém!

Petr: Nevím, asi ne. Na základě srovnání se současností si nedělám iluze o jednoznačnosti v hodnocení činů, přínosů a charakterů historických postav. Spíš se u různých osobností inspiroji v tom, co mi připadá zajímavé a poučné pro mne i pro naši dobu.

5. JAKÉ MÁTE OBLÍBENÉ OBDOBÍ NAŠICH NEBO SVĚTOVÝCH DĚJIN ?

František: Osídlení střední Evropy slovanskými kmeny...

Ivan: Pokud se mám vrátit k Chrastavě, tak je to 19. století, hlavně jeho konec, kdy se lidé začali cítit svobodně (asi jako my tři tady osobně) a měli na sebe více času a radost z toho, co dělají. Nastal čas, kdy vznikaly různé spolky – jako např. různé ženské, horské, tělovýchovné, turistické, vlastivědné či okrašlovací atd., které byly určeny pro širokou masu lidí. Proto mi je toto období sympatické. Neoblíbené období je vlastně každá válka, protože pojem spravedlivá - nespravedlivá neexistuje.

Lambert: Jednoznačně nejzajímavější pro mě je období první republiky a postupem času zacházím i do doby dřívější, v souvislosti s tou první republikou.

Petr: Současnost, a potom období zhruba do konce třetihor.

6. VÁŠ NEJCENNĚJŠÍ POZNATEK Z BÁDÁNÍ NEBO BADATELSKÉ ČINNOSTI.

František: Asi se budu znovu opakovat, nejcennějším je pro mě to, že se navázala spolupráce s bavorskými partnery. Vážím si hlavně toho, že mnohdy přerostla v osobní přátelství.

Ivan: (...dlouhé zamyšlení...) Souvisí to s badatelskou činností. Například se mi podařilo v poslední době objasnit dvojí dataci na soše sv. Jana Nepomuckého ve Vítkově, upravit (či polemizovat s jednoznačností) dataci vzniku morového sloupu (1734). Vždy mě potěší, když se mi podaří ověřit historická fakta ze tří zdrojů, protože pak už se nejedná o náhodu. Ale většina věcí již byla napsána a objevena a my už jen paběrkujeme.

Lambert: Historie, která spustila 2.světovou válku, komunisty a následný marš....za vším jsou lidi.

Petr: Možná, že dobré či špatné nejsou národy, ale jednotlivci a ideologie. A taky že společnosti už od starověku v podstatě fungují na stejném principu. I proto bychom si měli dávat dobrý pozor, jak funguje naše společnost, protože i naši civilizaci může hrozit zánik jako mnoha před námi.

7. JAKÉ MÁTE PŘÁNÍ

A CO POVAŽUJETE ZA PŘÍNOS DO BUDOUCNA PRO SPHMCH I OSOBNĚ ?

František: Léta v hlavě nosím myšlenku (...zahhloubání...) najít někde jinde v ČR podobný spolek stejného zaměření a společnou řeč pro případnou budoucí spolupráci.

Ivan: Přál bych si, aby se bádalo! Měla by se připravit nová expozice v muzeu, to by mělo být v našem zájmu a příprava by neměla být uspěchaná, ale kvalitní. V tuto chvíli bych osobní přínos vynechal, spíše bych uvítal, kdyby se náš spolek obohatil o nové, zejména mladší členy.

Lambert: Nevím, teď nevím (zamyšlení) ...v současné době pro sebe příliš prostoru nevidím. Určitě něco zajímavého přeložím z němčiny, aby si to mohl někdo přečíst. A chtěl bych iniciovat výstavu „Zapomenuté projekty Chrastavy“. Mimochodem víte, že z Chrastavy měla jezdit do Mníšku tramvaj?

Nosím v hlavě anketu na téma: Pět pozitivních a negativních rozhodnutí, které nejvíce ovlivnily poválečný život Chrastavy.

Jako velký cíl společnosti bych viděl překlad knihy „Kratzau – Schicksal einer sudetendeutschen Stadt“ vydané v šedesátých letech původními obyvateli. Popisuje historii našeho města nejuceleněji ze všech publikací.

Petr: Aby Chrastava měla dostatek patriotů (a zejména v mladších generacích), kteří budou svojí aktivitou v různých oblastech přispívat k obnově a rozvoji města a jeho okolí.

8. CO POVAŽUJETE ZA HISTORICKY NEJCENNĚJŠÍ V CHRASTAVĚ A OKOLÍ?

František: Navázání spolupráce s bývalými odsunutými občany Chrastavy, protože to není rozhodně běžné, co jsme my - jako město a historický spolek a naši bavorské přátele dokázali.

Ivan: Za nejcennější považuji rok 1989, díky kterému jsme se mohli setkat s bavorskými přáteli, začít poznávat pravdivě historii nejen svého domova a v daleko širší míře obnovovat památky. Za dlouhodobý cíl považuji sepsat a vydat novou knížku o Chrastavě (obohacenou o nové poznatky) v horizontu deseti patnácti let a myslím si, že Chrastava by si to zasloužila!

Lambert: (dlouhé zamyšlení) Oybin a frýdlantské panství, kostel, Führichův dům, který se podařilo součinností dřívějšího majitele pana Fuska, bývalých obyvatel Chrastavy, SPHMCH a tehdejšího osazenstva MěÚ získat do vlastnictví města. V současné době není téměř využíván. A to je opravdu škoda a je to na něm znát.

A stavební perlou je kotelna bývalé Textilany v Andělohorské ulici. Bohužel tato stavba půjde asi do háje....

Petr: Chrastava bohužel nemá tak cenné a zachovalé historické jádro, jako jiná města. Ale přesto je tu, přes novodobé zásahy, patrný původní stavební plán, stará zástavba a navazující krajina. Jen potřebujeme zastavit další nevhodné úpravy a pokračovat v obnově a rozumně využít to, co je k dispozici.

9. HISTORIE VAŠÍ RODINY....?

František a Ivan Vydrovi: F.: Já pocházím z Rakovníka z obce Branov a moje manželka pochází z Jičína z obce Lužany, naši synové se již narodili v Chrastavě. Do Chrastavy jsme přišli po válce v roce 1949.

I.: Pokoušel jsem se sestavit rodokmen naší rodiny. Dopátral jsem se ale spolehlivě jen tam, kam dosahovala paměť mých prarodičů. Je to velmi těžké a dál než ke konci 19. století jsem se zatím nedopracoval. Sháněl jsem informace i přes internet a snažil jsem se do toho zapojit i tátu. Když jsem se dostal do vesnice odkud táta pochází, zjistil jsem, že tam jsou pouze rodiny Konopáskových a Vydrových, ale těžko se v tom orientuji, kdo je kdo.

Lambert a Petr Medřičtí: Maminka pochází od Poděbrad, prababička s dědou a babičkou přišli do Chrastavy v roce 1945. Tatínek přišel z Plzně, předtím se s rodiči dost stěhovali – dědeček pracoval jako lesní inženýr pro různé vlastníky lesů v Čechách i

na Moravě. Jeho rod pochází z Velkého Meziříčí, kde se od nepaměti až dosud mezi místními říká Medříč a z tohoto názvu je odvozeno i naše příjmení.

Lambert dodává: Probádal jsem historii rodu zhruba do roku 1780 a nenašel jsem předka, který by nebyl Čech! Přesto na sobě žádné typické slovanské vlastnosti neshledávám a myslím si, že jsem asi Kelt...

10. VAŠE NEJRANĚJŠÍ VZPOMÍNKA ?

František: Co budu teď vypravovat není moje nejranější, ale nejsilnější vzpomínka. Jako dítě školou povinné jsem vyrůstal v obci Branov na břehu Berounky, přímo u přívozu pana Proška, o němž píše Ota Pavel. Každý den jsme chodili pět kilometrů pěšky tam a zpátky do školy, která stojí v obci Křivoklát. V jedenácti letech, tedy v září 1944, se rozezněl školní rozhlas, že máme opustit všichni školu v důsledku blížících se nepřátelských letadel. A rodiče i učitelé nám vždy vštěpovali, že pokud nastane tato situace máme neprodleně utíkat domů. Toho dne, kdy se skutečně tato situace přihodila, se najednou jedno z letadel odpojilo od ostatních a do pole shodilo bombu. Jako dítě jsem si nikdy nepředstavoval, že pád letecké bomby má takové ničivé účinky. I my jsme pocítili a viděli, jak létaly větve ze stromů skoro až na nás, nicméně se tehdy nikomu nic nestalo!

Ivan: Pamatuji si, jak jsme si hrávali s bráchou na písku, když mi byly tři – čtyři roky (brácha je o čtyři roky starší). A taky na obrovské olše na zahradě nad potokem, které děda časem musel nechat pokácet. Taky si pamatuji, že jsme kopali na zahradě díry a objevovali jsme tam „poklady“, protože zde byla navážka a smetiště. Také si pamatuji, ale neumím to časově zařadit (asi 1. nebo 2. třída), jak jsem trávil dětství na smetišti. V té době se vyhazovaly fůry věcí z domů po Němcích, například krásný starý nábytek, pohledy, pistole, kufry, vše něčím pro mě už tenkrát zajímavé. Dokonce mám některé věci dodnes. Hodně věcí mi děda vyhodil a pistole šly jako první, (pozn.aut.: poté nám začal Ivan ukazovat různé – pro něj poklady). Nazval bych se staromilcem!

Lambert:uuuuf (pozn.aut.: a pak to sypal - jeden zážitek za druhým a nestačilo by místo, uvádíme proto jednu z nejranějších vzpomínek): Moje maminka mě veze na kočárku do města. Jediné, co mě zajímá jsou čísla popisná domů, které jsme míjeli, byly mi asi dva nebo tři roky.

Petr: (...chvilu napětí ...) Nemám. S pamětí jsem na tom mizerně.

11. VAŠE OBLÍBENÁ DĚTSKÁ KNÍŽKA ČI POSTAVA ?

František: Staré pověsti české.

Ivan: Rychlé šípy, Záhada hlavolamu, Dva divoši, Hoši od Bobří řeky.

Lambert: 11.června 1969 mi táta přinesl knížku a povídá: Přečti si to, to by se ti mohlo líbit. Byli to Hoši od Bobří řeky od Jaroslava Foglara. Měl pravdu....líbila se mi.

Nicméně můj názor na svět formoval hlavně Erich Maria Remarque o několik let později.

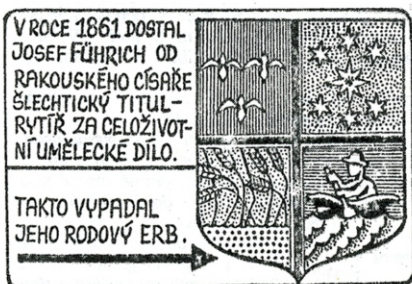
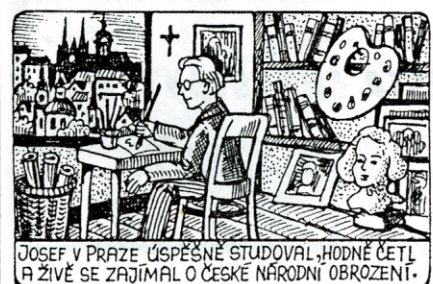
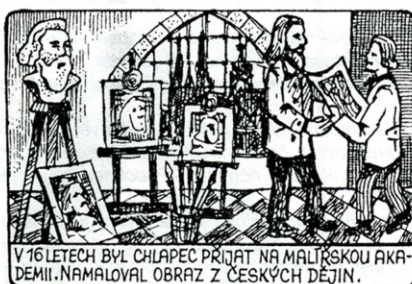
Petr: Asi foglarovky – Rychlé šípy, Hoši od Bobří řeky. Taky jsem měl rád knížky o přírodě, třeba od Jaromíra Tomečka.

O letních prázdninách, kdy tyto rozhovory vznikaly, byly pro každého z nich časově i osobně náročné. Velmi si ceníme času, který nám věnovali, byť nebyli připraveni, protože nikdo ze čtyř zúčastněných vlastně nevěděl, co ho čeká. Tímto velice děkujeme za ochotu se s námi sejít a poskytnout své vzpomínky ze života, protože i pro nás to bylo poučné i obohacující.

Za SPHMCH Kateřina Vaverová a Míla Stavinohová.

Pokud vás zaujal název FIL i P, tak věřte, že je to proto, že jsou to začáteční písmena jmen všech oslovených F jako František, I jako Ivan, L jako Lambert i P jako Petr.

ŽIVOT MALÍŘE JOSEFA FÜHRICHA

Bulletin Společnosti přátel historie města Chrástavy

Vydává: SPHMCH

Povoleno OÚ Liberec

Vydáno: IX./1995

Toto číslo připravil: PhDr. F. Vydra

Spojení: knihovna - pí. H. Matoušová

Sazba Design studio RECo Chrástava a tisk Tiskárna Horáček Chrástava

Fotografie z činnosti SPHMCH

9

10

11

12

13

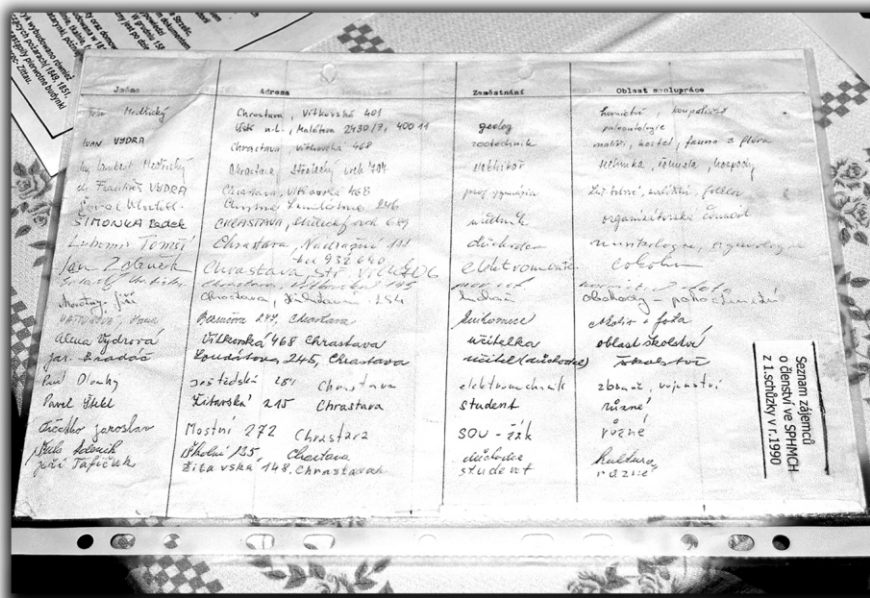

14

1. 9.8. 2009 - předání historické listiny vydané kanceláří císaře Josefa II. r.1783 do úschovy Státnímu okresnímu archivu v Liberci
2. březen 2011 - na výstavě „Neslýcháno, nevidáno“ v Severočeském muzeu v Liberci
3. 19.2.2011 - smlouva o spolupráci s „Bractvem zemi Bogatynskej“
4. červen 2012 - letní setkání v Bogatyni
5. vlastivědný výlet na Kutnohorsko 2010
6. vlastivědný výlet na Šluknovsko 2009
7. duben 2013 - dokumentace zbylé části secesního mostu pro případné další využití
8. 2.-4.7.2013 - studijní návštěva Kratzauer Archivu v Neugablonz
9. září 2013 - návštěva potomků Jos. Führicha
10. únor 2014 - průzkum „Seppu“ před jeho demolicí
11. duben 2014 - pěší výlet po okolí Chrastavy
12. obnova pomníků - srpen 2014 sv.Ján nad Vítkovem
13. říjen 2014 - výstava SPHMCH „Úlomky z chrastavské historie“
14. duben 2015 - procházka po historii Vítkova a jeho okolí

Zakládající členové:

**Josef Bígl, Jaroslav Bradáč
Pavel Dlouhý, Zdeněk Jon,
Hana Matoušová, Lambert Medřický, Petr Medřický,
Jiří Novotný, Jaroslav Ošcatko, Vratislav Šalovský,
Radek Šimonka, Vladislav Šorel, Pavel Štekl,
Zdeněk Šulc, Lubomír Tomší, František Vydra,
Alena Vydrová, Ivan Vydra**

Jméno	Adresa	Zaměstnání	Oblast zájmu
Josef Bígl	Chrástava, Vítkovská 401	geolog	historie, koupelna
Jaroslav Bradáč	Ústí n. L., Malá 2530/7, 400 11	zooložka	zoologie, historie, fauna a flora
Pavel Dlouhý	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Zdeněk Jon	Chrástava, Vítkovská 401	prof. gymnázia	historie, literatura, folklor
Hana Matoušová	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	organizační práce
Lambert Medřický	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	zoologie, ornitologie, mykologie
Petr Medřický	Chrástava, Vítkovská 401	Chrástava	Chrástava
Jiří Novotný	Chrástava, Vítkovská 401	prof. učitel	historie, literatura, krajina
Jaroslav Ošcatko	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Vratislav Šalovský	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Radek Šimonka	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Vladislav Šorel	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Pavel Štekl	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Zdeněk Šulc	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Lubomír Tomší	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
František Vydra	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Alena Vydrová	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina
Ivan Vydra	Chrástava, Vítkovská 401	učitel	historie, literatura, krajina

Členové v roce 2015

**Vladimír Dlouhý,
Vlastislav Funk, Petr Hána,
Rostislav Hlucháň, Lambert Medřický, Petr Medřický,
Marta Novotná, Jaromír Sedlický, Jaroslav Smola,
Miloslava Stavinohová, Zdeněk Šimek, Radek Šimonka,
Kateřina Vaverová, František Vydra, Ivan Vydra,
Egon Wiener, Jana Zahurancová**

Ve Společnosti působili:

**Eva Brožková,
František Hamáček,
Věra Hávová, Jana Hrdličková,
Dana Koldová, Josef Matouš, Edvard Ošcatko,
Věra Smolová, Jaroslava Špaková,
František Tůma, Miroslav Uškrt,
Stanislav Wolf, Ludmila Zitková**

Předsedové SPHMCH

MGR. PETR MEDŘICKÝ
1990 - 1997

MGR. JAROSLAVA ŠPAKOVÁ
1997 - 2012

ING. LAMBERT MEDŘICKÝ
2013 - 2015

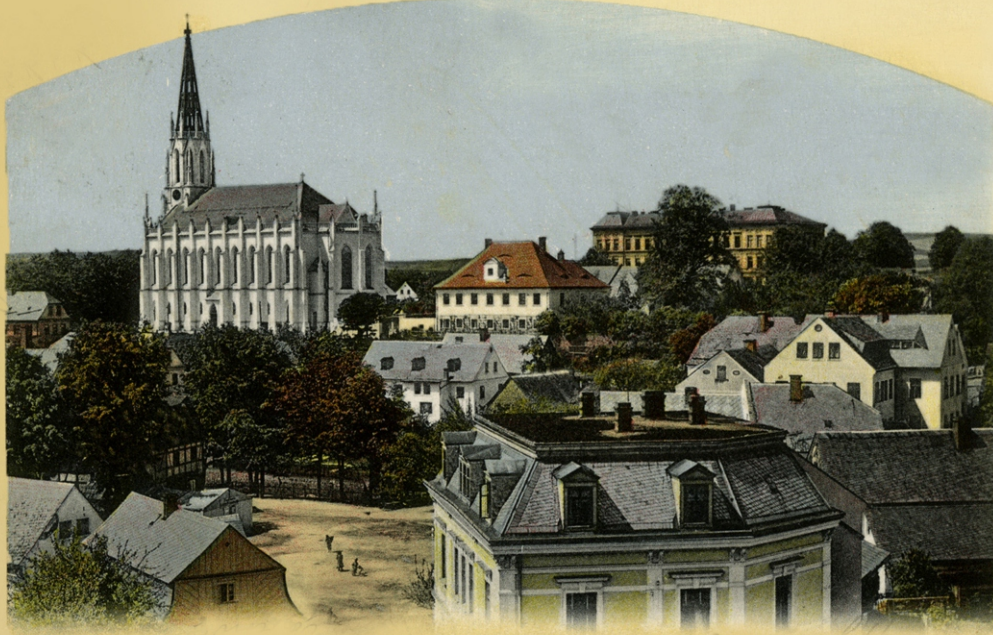
JANA ZAHURANCOVÁ
2015 -

***Do čela Společnosti je volen předseda.
Nejvyšším orgánem Spolku je členská schůze.
Statutárním orgánem Spolku je rada.***

***Členové SPHMCH na výstavě, kterou pořádali
v Městském muzeu v Chrastavě v roce 2014.***

Kostel svatého Vavřince v Chrastavě

Kratzau. 1908

1915

KRATZAU. - Kirche.

1908

Kratzau.

Kirche.

Bulletin Společnosti přátel historie města Chrastavy

Vydáno v říjnu roku 2015 za finanční podpory města Chrastavy
u příležitosti 25. výročí vzniku SPHMCH jako zvláštní vydání.

Na obsahu spolupracovali členové Společnosti.
Fota a obrázky: archiv Společnosti, soukromí sběratelé
Grafická úprava: Jana Zahurancová
Tisk: RECo design s.r.o. Chrastava

adresa: Liberecká 40
463 31 Chrastava
e-mail: sphmch@volny.cz